

dětský ombudsman

ochránce práv dětí

Sp. zn.: 1179/2026/DO/PPO

Č. j.: KVOP-45504/2026

Datum: 24. srpna 2026

**Vyjádření dětského ombudsmana pro Výbor OSN pro lidská
práva k seznamu otázek před předložením zprávy
v rámci pátého periodického přezkumu České republiky
podle Mezinárodního paktu o občanských a politických právech**

Toto vyjádření může být zveřejněno na internetových stránkách Výboru OSN pro lidská práva.

Obsah

Úvod.....	3
Obecné informace o vnitrostátní situaci v oblasti lidských práv (čl. 2 odst. 2 Paktu).....	4
Účast dětí na věcech, které se jich týkají (čl. 19 a 24 Paktu).....	5
Zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu dětí: koncepční nedostatky a fyzické trestání (čl. 7, 10 a 24 Paktu)	6
Alternativy k detenci a zajišťování rodin s dětmi (čl. 7, 9, 10 a 24 Paktu).....	8
Zásahy do práva na rodinný život a péči o děti (čl. 17, 23, 24 a 26 Paktu)	9
Ochrana žen a dětí před porodnickým násilím a nucenou separací (čl. 7, 17, 23, 24 a 26 Paktu).....	10
Plánované snížení trestní odpovědnosti dětí (čl. 14 a 24 Paktu)	11
Diskriminace dětí v přístupu ke vzdělávání (čl. 2 a 24 Paktu)	12
Společné osvojení dítěte partnery stejného pohlaví (čl. 2, 17, 23 a 26 Paktu)	14
Normalizační lékařské zákroky u intersex dětí (čl. 7, 17 a 24 Paktu)	15
Ochrana před konverzními praktikami (čl. 2, 7, 17, 24 a 26 Paktu)	16
Opakované výsledky nezletilých obětí a svědků v trestním řízení (čl. 14 a 24 Paktu) ...	17
Účinné vyšetřování špatného zacházení vůči dětem s intelektovým postižením v pobytové péči (čl. 2, 7, 24 a 26 Paktu)	18
Obchodování s dětmi (čl. 8, 9 a 24 Paktu)	19

Úvod

Dětský ombudsman je nezávislý a nestranný. Z výkonu své funkce se odpovídá Poslanecké sněmovně, která ho zvolila. V oblasti práv dětí vykonává řadu úkolů typických pro národní lidskoprávní instituci podle Pařížských principů.

Dětský ombudsman:

- **chrání a prosazuje práva dětí,**
- v případech, kdy mohou být dotčena práva konkrétního dítěte, prověřuje postup úřadů, orgánů územních samosprávných celků i jiných orgánů a osob (právnických i fyzických), pokud jednají jako úřad,
- provádí výzkumy a analýzy, vydává zprávy, stanoviska a doporučení a
- zvyšuje povědomí o právech dětí.

V tomto vyjádření dětský ombudsman poskytuje Výboru OSN pro lidská práva informace pro přípravu seznamu otázek před podáním zprávy České republiky.

Vyjádření není vyčerpávajícím přehledem o stavu dodržování občanských a politických práv ve vztahu k dětem. Dětský ombudsman se zaměřuje pouze na vybrané problémy, které považuje za zvláště významné pro 5. monitorovací cyklus.

Výběr témat vychází zejména z předchozích závěrečných doporučení Výboru, z vývoje právní úpravy a praxe v období od roku 2020 a z poznatků získaných při šetřeních, systematických návštěvách, výzkumech a spolupráci s občanskou společností.

Vyjádření rovněž obsahuje návrh otázek, které by Výbor mohl položit České republice.

Odborné, organizační a technické zabezpečení činnosti dětského ombudsmana zajišťuje Kancelář veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí. V případě dotazů k tomuto vyjádření je možné obracet se na paní Petru Šuplerovou, vedoucí odboru ochrany práv dětí Kanceláře, e-mail petra.suplerova@ochrance.cz.

Obecné informace o vnitrostátní situaci v oblasti lidských práv (čl. 2 odst. 2 Paktu)

S účinností od 1. července 2026 schválila vláda České republiky (usnesení č. 365/26 ze dne 18. května 2026 a opravné usnesení č. 319 ze dne 25. května 2026) dosud nejrozsáhlejší reorganizaci centrálních lidskoprávních a odborných agend, v jejímž rámci byly výkonné odbory a oddělení Úřadu vlády ČR přesunuty pod pravomoc čtyř ministerstev:

- Ministerstvo spravedlnosti: převzalo Odbor lidských práv a rovného zacházení, Odbor rovnosti žen a mužů a Oddělení spolupráce s občanskou společností;
- Ministerstvo zdravotnictví: převzalo agendu závislostí a péče o duševní zdraví (nově Sekce duševního zdraví a protidrogové politiky);
- Ministerstvo práce a sociálních věcí: převzalo Oddělení práv osob se zdravotním postižením a sociální integraci Romů;
- Ministerstvo kultury: převzalo oblast ochrany národnostních menšin.

Na Úřadu vlády ČR zůstaly formálně zachovány poradní orgány vlády (Rada pro lidská práva, Rada pro rovnost žen a mužů, Rada pro záležitosti romské menšiny aj.), kterým předsedá premiér, a nově vznikly Kanceláře vládních zmocněnců s limitovanou administrativní kapacitou osmi úřednických míst. Tato strukturální změna byla přijata bez předchozí odborné diskuse či analýzy dopadů a vedla k rezignaci desítek nezávislých expertů z poradních orgánů. Lidskoprávní politiky (včetně ochrany práv dětí, rovnosti žen a mužů a práv lidí s postižením) mají ze své povahy průřezový a meziresortní charakter (vyžadující koordinaci resortů vnitra, spravedlnosti, zdravotnictví, práce a sociálních věcí, místního rozvoje a školství). Jejich rozptýlení do struktur jednotlivých ministerstev zakládá riziko fragmentace, prosazování dílčích rezortních priorit na úkor komplexní ochrany práv a oslabení nezávislého odborného dohledu. Popsaná reorganizace a institucionální roztržičnost vyvolávají pochybnosti o tom, jak stát v praxi zajistí efektivní a stabilní mechanismus koordinace a naplňování svých mezinárodních závazků podle článku 2 odst. 2 Paktu.

Návrh otázky:

- Objasněte, jakým konkrétním způsobem stát institucionálně, procesně a personálně zaručuje účinnou a závaznou meziresortní koordinaci lidskoprávních politik napříč všemi ministerstvy po zrušení a přesunu výkonných odborů z Úřadu vlády ČR s účinností od 1. července 2026, a jak v této nové struktuře zajišťuje kontinuitu zapojení nezávislých odborníků a občanské společnosti do tvorby a vyhodnocování veřejných politik.

Účast dětí na věcech, které se jich týkají (čl. 19 a 24 Paktu)

V České republice chybí systémový mechanismus, který by zajišťoval konzultace a zapojování dětí do přípravy právních předpisů a strategických dokumentů, které se jich přímo týkají.

Zapojení dětí do tvorby politik zůstává ojedinělou výjimkou (např. u Koncepce podpory mladých lidí v ČR na období 2025–2031).¹ U zásadních normativních a koncepčních změn – jako je plošná regulace používání mobilních telefonů ve školách² či příprava nového Akčního plánu k duševnímu zdraví – úřady názory dětí nezjišťovaly.³

Chybějící metodické vedení a školení státních zaměstnanců v oblasti participativních práv dětí vede k tomu, že orgány veřejné moci nereflektují jejich potřeby a zkušenosti.

Tento stav vyvolává pochybnosti o naplňování práva dětí vyjadřovat své názory a zastávat je bez překážek podle článků 19 a 24 Paktu ve spojení s čl. 12 Úmluvy o právech dítěte a čl. 7 odst. 3 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením.

Návrh otázky:

- Informujte o systémových opatřeních přijatých k zajištění participace dětí při tvorbě legislativních i nelegislativních návrhů, které se jich týkají, a uveďte, jakým způsobem stát školí a metodicky vede zaměstnance veřejné správy k systematickému zjišťování a vyhodnocování názorů dětí.

1 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Koncepce podpory mladých lidí v České republice 2025–2030* [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2025 [cit. 2026-08-09]. Dostupné z: https://msmt.gov.cz/file/65052_1_1/.

2 Kancelář veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí. *Nezakazujme mobily ve školách. Raději děti učme, jak s nimi zacházet bezpečně, vzkazuje politikům dětský ombudsman*. Dětský ombudsman [online]. Brno [cit. 2026-08-09]. Dostupné z: <https://deti.ochrance.cz/aktualne/nezakazujme-mobily-ve-skolach-radeji-deti-ucme-jak-s-nimi-zachazet-bezpecne-vzkazuje-politikum-detsky-ombudsman/>.

3 Kancelář veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí. *O dětech bez dětí? To není dobře, říká dětský ombudsman*. Dětský ombudsman [on-line]. Brno [cit. 2026-08-09]. Dostupné z: <https://deti.ochrance.cz/aktualne/o-detech-bez-deti-to-neni-dobre-rika-detsky-ombudsman/>.

Zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu dětí: koncepční nedostatky a fyzické trestání (čl. 7, 10 a 24 Paktu)

Platná právní úprava ústavní a ochranné výchovy dětí⁴ dlouhodobě neodpovídá potřebám ohrožených dětí a systém potýkající se s nedostatečným personálním i materiálním zabezpečením postrádá dlouhodobou koncepci.

Zjištění ochránce práv dětí ukazují, že právní řád nereflektuje různorodost potřeb dětí a neumožňuje potřebnou diferenciaci péče. Zařízením chybí adekvátní právní a metodické nástroje pro práci s dětmi s komplexními potřebami a závažným rizikovým chováním. V praxi péče o ohrožené děti mnohdy probíhá v prostorově či materiálně nevhodných podmínkách a chybí jejich systematická příprava na odchod ze zařízení a samostatný život.⁵

Přestože Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy uvádí, že pracuje na přípravě nové legislativní úpravy⁶, věcný záměr zákona nebyl dosud předložen a časový harmonogram jeho přijetí zůstává nejasný.

Obdobně přetrvává závažný rozpor mezi právní úpravou a faktickou praxí v oblasti zacházení s dětmi v těchto zařízeních. České právní předpisy sice nepřipouští tělesné trestání dětí v institucích a od 1. ledna 2026 ho zapovídají také v rodinách⁷, přesto ochránce práv dětí na několika návštěvách v dětských domovech a výchovných ústavech v roce 2025 zjistil, že facky, klečení u zdi či výhružky stále patří mezi užívané výchovné prostředky.⁸ S nepřijatelným přístupem zaměstnanců zařízení vůči svěřeným dětem se ochránce v různých oblastech Česka setkává stále častěji.

4 Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

5 Srov. zprávu veřejného ochránce práv z návštěvy zařízení ze dne 26. 1. 2026, sp. zn. 18/2025/NZ, [eso.ochrance.cz](https://www.ochrance.cz); zprávu veřejného ochránce práv z návštěvy zařízení ze dne 5. 6. 2025, sp. zn. 2/2025/NZ, [eso.ochrance.cz](https://www.ochrance.cz); zprávu veřejného ochránce práv z návštěvy zařízení ze dne 9. 4. 2025, sp. zn. 41/2024/NZ, [eso.ochrance.cz](https://www.ochrance.cz); zprávu veřejného ochránce práv z návštěvy zařízení ze dne 24. 10. 2024, sp. zn. 16/2024/NZ, [eso.ochrance.cz](https://www.ochrance.cz).

6 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Zpráva o činnosti školského ombudsmana a zmocněnce pro ústavní a ochrannou výchovu (4/2025–3/2026) [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 27. 5. 2026 [cit. 2026-08-12], s. 10. Dostupné z: <https://msmt.gov.cz/file/66259/>.

7 Zákon č. 268/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a další související zákony.

8 Kancelář veřejného ochránce práv. Tělesné a psychické trestání dětí v ústavní péči: Naprosto nepřijatelné, varuje zástupce dětského ombudsmana a podává trestní oznámení. Veřejný ochránce práv – ombudsman [online]. Brno [cit. 2026-08-10]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/aktualne/telesne-a-psychicke-trestani-deti-v-ustavni-peci-naprosto-neprijatelne-varuje-zastupce-detskeho-ombudsmana-a-podava-trestni-oznameni/>.

Návrh otázek:

- Informujte o aktuálním stavu a časovém harmonogramu přípravy a přijetí věcného záměru nového zákona o ústavní a ochranné výchově a uveďte, jaká konkrétní přechodná opatření (personální, metodická a materiální) stát přijímá k zajištění diferenciaci péče, zvládání rizikového chování a přípravy dětí na samostatný život.
- Poskytněte informace o evidovaných pochybeních a případech tělesného trestání či jiného špatného zacházení v zařízeních ústavní a ochranné výchovy a informujte o systémových, kontrolních a vzdělávacích opatřeních přijatých k zajištění nulové tolerance fyzických trestů a k prosazování pozitivních výchovných metod ze strany personálu zařízení ústavní a ochranné výchovy.

Alternativy k detenci a zajišťování rodin s dětmi (čl. 7, 9, 10 a 24 Paktu)

Podle vnitrostátního práva i mezinárodních standardů je detence cizinců krajním opatřením (*ultima ratio*), které lze použít výhradně tehdy, pokud nepostačují zvláštní opatření za účelem vycestování (finanční záruka, hlášení pobytu či zdržování se na určeném místě).⁹ I přes předchozí kritiku Výboru dochází v praxi k využívání zajištění jako primárního nástroje, zatímco alternativy jsou posuzovány pouze formalisticky.

V období 2024–2025 sice na Ministerstvu vnitra pracovala skupina k přípravě pilotního projektu k využívání alternativ pro nezletilé bez doprovodu a rodiny s dětmi, chybí však informace o jeho faktickém fungování a výsledcích v praxi. Monitoring ochránce potvrzuje, že rodiny s dětmi jsou nadále umísťovány do zařízení pro zajištění cizinců, zejména při zajištění za účelem realizace předání do jiného státu.

Tento stav vyvolává vážné pochybnosti o naplňování článku 9 a článku 24 Paktu.

Návrh otázky:

- Upřesněte, jak stát v praxi zajišťuje, aby před rozhodnutím o zajištění cizinců byla systematicky uplatňována méně omezující opatření, informujte o konkrétních výsledcích a fungování pilotního projektu k alternativám k detenci pro rodiny s dětmi a nezletilé bez doprovodu a vysvětlete, jak je umístění rodin s dětmi do zařízení pro zajištění cizinců v souladu s požadavkem absolutní nezbytnosti.

⁹ Podle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Podobně zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, a komentář k § 73 tohoto zákona zdůrazňují, že detence žadatelů o mezinárodní ochranu má být výjimečná a státy by k ní měly přistoupit až tehdy, pokud selhaly jiné alternativy (např. povinnost pravidelně se hlásit, možnost jiné osoby se zaručit).

Zásahy do práva na rodinný život a péči o děti (čl. 17, 23, 24 a 26 Paktu)

Právní úprava nadále připouští, aby omezení svéprávnosti plošně a automaticky zasahovalo do soukromého a rodinného života dotčených dospělých osob.¹⁰ Rozsah omezení svéprávnosti se v soudní praxi může vztahovat na právo uzavřít manželství či partnerství.¹¹ V oblasti rodičovských práv vedou rozhodnutí o omezení svéprávnosti k automatickému zahájení soudního řízení o rodičovské odpovědnosti, a to bez ohledu na to, zda rodič s postižením vykonává rodičovskou péči řádně nebo zda to vyžaduje nejlepší zájem dítěte.¹²

Lidé s omezenou svéprávností mohou navíc prohlásit otcovství výhradně osobně před soudem (případně prostřednictvím opatrovníka)¹³ a z možnosti osvojit si (adoptovat) dítě jsou ze zákona zcela vyloučeni.¹⁴ Státu přitom chybí systematický sběr dat o počtech případů, kdy dochází k těmto zásahům, i o konkrétních překážkách a potřebách cílené podpory, kterou tito rodiče pro samostatný výkon péče o děti potřebují.

Návrh otázek:

- Informujte o krocích a časovém rámci pro revizi právních předpisů tak, aby omezení svéprávnosti nevedlo k automatickým zásahům do oblasti práva na rodinný život a péči o děti. Poskytněte statistické údaje, které o těchto zásazích vede.
- Popište, jakou konkrétní podporu stát poskytuje rodičům s postižením, aby jim umožnil maximálně samostatně pečovat o děti.

10 Viz výzkum veřejného ochránce práv Křižovatky autonomie. Praxe soudů při rozhodování o podpůrných opatřeních. Veřejný ochránce práv, 2020, s. 41–42. Dostupné z ochrance.cz.

11 Ustanovení § 655 odst. 2 a § 673 občanského zákoníku.

12 Ustanovení § 468a zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

13 Ustanovení § 780 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

14 Ustanovení § 799 odst. 1 občanského zákoníku.

Ochrana žen a dětí před porodnickým násilím a nucenou separací (čl. 7, 17, 23, 24 a 26 Paktu)

Ochránce dlouhodobě dostává podněty na zásahy do tělesné integrity a rodinného života během porodní a poporodní péče.¹⁵ Rodičky poukazují na úkony prováděné bez svobodného a informovaného souhlasu (např. preventivní epiziotomie provedená v roce 2025 u 15,2 % rodiček¹⁶) a na nevyslyšení porodních přání. Opakujícím se problémem českého porodnictví je nedostatečně pokrytí péče porodních asistentek¹⁷ a rutinní oddělování novorozenců od matek bezprostředně po porodu bez závažných zdravotních důvodů a neumožnění nepřetržitého kontaktu kůže na kůži (bonding).¹⁸

Ministerstvo zdravotnictví dosud nevydalo metodický pokyn k uplatňování informovaného souhlasu ve zdravotnictví.¹⁹ Vláda dosud nepřijala strategii reformy porodnictví připravovanou od roku 2019.²⁰ Na uvedené nedostatky upozornil vládu v únoru 2026 také Výbor OSN pro odstranění diskriminace žen (CEDAW).²¹

Návrh otázky:

- Informujte o harmonogramu schválení vládní strategie reformy porodnictví a uveďte, jaká konkrétní opatření stát přijímá k vyžadování informovaného souhlasu u všech porodnických úkonů, k zajištění respektujícího přístupu, dostupnosti péče porodních asistentek a k zamezení rutinní separace novorozenců od matek podporou bondingu.

15 Kancelář veřejného ochránce práv. Výroční zpráva 2022 [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2023 [cit. 2026-08-12]. ISBN 978-80-7631-087-2. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/en/dokument/annual_report_2022/annual_report_2022.pdf.

16 Národní zdravotnický informační portál (NZIP), Vybrané ukazatele zdravotní péče v porodnicích ČR - datový souhrn (aktualizováno 27.7.2026).

17 Např. počet poporodních návštěv, který měl být poskytnut v prvním čtvrtletí roku 2026, činí 51 828. Počet reálně poskytnutých poporodních návštěv je 2 958. Viz [Kojení v Česku \(infografika\) | NZIP](#).

18 JÍROVÁ, Jana, a kol. [Zastaralé] [Reprodukční zdraví: Novorozenci a péče na porodním sále](#) [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2023 [cit. 2026-08-12]. ISSN 2695-0340.

19 Opatření 4.3.1 z [aktualizované Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030](#), str. 191.

20 Úřad vlády České republiky. [Pracovní skupina k porodnictví doporučuje pokračovat v projednávání Strategie rozvoje respektující péče o matku a dítě](#) [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 26. 9. 2025 [cit. 2026-08-12].

21 Výbor OSN pro odstranění diskriminace žen. [Závěrečná doporučení k sedmé periodické zprávě České republiky](#), CEDAW/C/CZE/CO/7 [online]. 25. 2. 2026 [cit. 2026-08-12].

Plánované snížení trestní odpovědnosti dětí (čl. 14 a 24 Paktu)

Vláda v lednovém programovém prohlášení uvedla, že zváží snížení věku trestní odpovědnosti.²² Ministr spravedlnosti v červenci 2026 navázal prohlášeními o snížení věku z 15 na 14 nebo 13 let.²³

Výbor OSN pro práva dítěte nedoporučuje snižovat hranici 15 let.²⁴ Zkušenosti ze zemí, jako je Dánsko, které věkovou hranici v roce 2010 nejprve snížilo a pak v roce 2012 opět zvýšilo, ukazují, že dopady na dotčené děti mohou být velmi negativní, včetně stigmatizace, ohrožení jejich budoucí integrace do společnosti, ale také negativních dopadů na vzdělávání.²⁵

Příprava této změny bez doložených odborných analýz zakládá pochybnosti o naplňování článku 24 Paktu a článku 14 odst. 4 Paktu.

Návrh otázky:

- Objasněte, na základě jakých odborných analýz vláda zvažuje snížení věku trestní odpovědnosti pod 15 let, a informujte o tom, jaká konkrétní preventivní a reintegrační opatření stát přijme k zamezení stigmatizace a negativních dopadů na vývoj a vzdělávání dětí nad i pod hranicí trestní odpovědnosti.

22 Vláda České republiky. *Programové prohlášení vlády České republiky* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2026 [cit. 2026-08-09]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/assets/vlada/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady.pdf>.

23 VACULÍK, Radim. Do vězení ve třinácti. Tejc chce prosadit zásadní změnu trestní odpovědnosti. *Novinky.cz* [online]. 23. 7. 2026 [cit. 2026-08-09]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/domaci-do-vezeni-ve-trinacti-tejc-chce-prosadit-zasadni-zmenu-trestni-odpovednosti-40589033>.

24 Výbor OSN pro práva dítěte. *General comment No. 24 (2019) on children's rights in the child justice system*, CRC/C/GC/24, bod 22 [online]. 18. 9. 2019 [cit. 2026-08-09]. Dostupné z: <https://digitallibrary.un.org/record/3899429?v=pdf#files>.

25 DAMM, Anna Piil, Britt Østergaard LARSEN, Helena Skyt NIELSEN a Marianne SIMONSEN. *Lowering the minimum age of criminal responsibility: Consequences for juvenile crime and education* [online]. Aarhus: Department of Economics and Business Economics, Aarhus University, 2017 [cit. 2026-08-09]. Economics Working Papers, No. 2017-10. Dostupné z: https://repec.econ.au.dk/repec/afn/wp/17/wp17_10.pdf.

Diskriminace dětí v přístupu ke vzdělávání (čl. 2 a 24 Paktu)

V České republice přetrvává diskriminace a prostorová i vzdělávací segregace zranitelných skupin dětí. I přes doporučení Výboru z roku 2019 nedošlo k systémovému posunu.

Ačkoliv romští žáci tvoří v průměru pouze 3,9 % žakovské populace základních škol, ve 135 základních školách tvoří více než třetinu (33 %+) žáků. Závažná disproporce přetrvává v diagnostice a zařazování do speciálního vzdělávání: mírná porucha vývoje intelektu (LMP) je diagnostikována u 12,6 % romských žáků (oproti 1,3 % v celkové populaci), v důsledku čehož romské děti tvoří 30,4 % všech žáků vzdělávaných v programech LMP. V nejvíce zatížených lokalitách navštěvuje speciální školy až 45,6 % romských žáků, a to často v místech, kde okolní běžné školy disponují rozsáhlými volnými kapacitami.²⁶

Zřizovatelé veřejných škol hlavního vzdělávacího proudu (v Česku se jedná o obce) jsou navíc rezistentní vůči desegregačním opatřením.²⁷

Systém inkluzivního vzdělávání má nedostatky také u dětí se zdravotním postižením, zejména těch, které mají chování náročné na péči. V některých regionech chybí potřebné kapacity pro tyto děti a rodiče jsou často pod nátlakem nuceni k přechodu do individuálního („domácího“) vzdělávání.²⁸

Situaci může výhledově zhoršit chystaná novela školského zákona zaměřená na změnu zřizování a financování asistentů pedagoga ve školách hlavního vzdělávacího proudu.²⁹

26 NĚMEC, Zbyněk a kol. Segregace romských žáků v základním vzdělávání v České republice: situační zpráva, veřejná verze [online]. Praha: Národní pedagogický institut České republiky, 2025 [cit. 2026-08-11]. Dostupné z: <https://edu.gov.cz/segregace-romskych-zaku-v-zakladnim-vzdelavani-v-ceske-republice/>.

27 Národní pedagogický institut České republiky. *Závěrečná zpráva Desegregace (2024–2026)* [online]. Praha: Národní pedagogický institut České republiky, 2026 [cit. 2026-08-11]. Dostupné z: https://zapojmevsechny.cz/storage/app/media/Z%C3%81V%C4%9ARE%C4%8CN%C3%81%20ZPR%C3%81VA%20DESEGREGACE%202024_2026.pdf.

28 Kancelář veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí. Stát musí zastavit nedobrovolný odliv dětí s postižením do domácího vzdělávání, žádá poradní orgán ombudsmana. Ombudsman [on-line]. Brno [cit. 2026-08-09]. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/aktualne/stat_musi_zastavit_nedobrovolny_odliv_deti_s_postizenim_do_domaciho_vzdelavani_zada_poradni_organ_ombudsmana/.

29 Připomínky ochránce práv dětí k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a některé další zákony ze dne 8. července 2026, sp. zn. 36256/2026/S. Dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/14688>.

Návrh otázky:

- Poskytněte aktuální data o počtu segregovaných romských škol a tříd, informujte o konkrétních desegregačních výsledcích na úrovni obcí a o kontrole ze strany České školní inspekce a objasněte, na základě jakých analýz stát zaručuje, že chystaná novela k asistentům pedagoga nezhorší podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a nepovede k jejich nedobrovolnému přesunu do domácího vzdělávání.

Společné osvojení dítěte partnery stejného pohlaví (čl. 2, 17, 23 a 26 Paktu)

Česko zavedlo v roce 2025 institut partnerství pro stejnopohlavní páry, čímž narovnálo většinu právních odlišností vůči manželství.³⁰

Nová úprava však umožňuje pouze přiosvojení (osvojení dítěte druhého partnera). Společné osvojení (osvojení nezletilého dítěte oběma partnery zároveň) zůstává stejnopohlavním párům dle převažujícího právního výkladu zapovězeno.³¹ Pokud mají oba partneři získat právní postavení rodiče, musí dítě nejprve osvojit jeden z nich jako jednotlivce a druhý partner o přiosvojení usiluje v samostatném následném řízení.

Tento dvoufázový proces je administrativně a časově náročný. Díky němu vzniká mezidobí, během něhož dítě nemá právně uznaný vztah k jedné z osob, která vůči němu fakticky vykonává rodičovskou roli, což je zbavuje právní ochrany. Popsaná odlišnost v úpravě nevychází z individuálního posouzení nejlepšího zájmu dítěte, ale výhradně ze sexuální orientace žadatelů.

Úprava vyvolává pochybnosti o jejím souladu s právem na rovné zacházení a zákazem diskriminace ve spojení s povinnostmi chránit rodinu.

Návrh otázky:

- Jak vláda hodnotí slučitelnost zákazu společného osvojení dětí partnery stejného pohlaví s právem na rovné zacházení a nejlepším zájmem dítěte a jaké konkrétní kroky a v jakém časovém rámci plánuje přijmout?

30 Zákon č. 123/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a další související zákony.

31 Ustanovení § 800 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Normalizační lékařské zákroky u intersex dětí (čl. 7, 17 a 24 Paktu)

U dětí s variacemi pohlavních znaků (intersex dětí) může docházet v lékařské praxi k provádění invazivních a nevratných chirurgických či jiných lékařských zákroků za účelem úpravy anatomie podle typicky mužského či ženského těla, aniž by tyto zákroky byly okamžitě zdravotně nezbytné pro záchranu života či zdraví.

Ačkoliv převažující právní výklad vnitrostátní úpravy dovozuje, že tyto neakutní zákroky nelze u dětí provádět bez jejich vlastního souhlasu (a to ani s přivolením soudu), v praxi nikdo neověřil, zda zdravotnická zařízení tento standard důsledně dodržují.

V České republice zcela chybí veřejná data o počtech, povaze, indikacích a dlouhodobých dopadech těchto operací. Odborná pracovní skupina zřízená Ministerstvem zdravotnictví na základě doporučení ochránce z roku 2021³² dosud nesplnila svůj primární úkol: zmapovat a zhodnotit stávající praxi v nemocnicích a na tomto základě navrhnout systémová opatření, která by zajistila odložení zdravotně neakutních zákroků do doby, než bude dítě schopno samo vyjádřit svobodný a informovaný souhlas.

Tento stav vyvolává pochybnosti o naplňování článku 7, článku 17 a článku 24 Paktu.

Návrh otázky:

- Poskytněte informace o výsledcích zmapování a odborného vyhodnocení praxe nemocnic v oblasti provádění normalizačních zákroků u dětí s variacemi pohlavních znaků (včetně dostupných disagregovaných dat o jejich počtu, povaze a indikacích) a informujte o konkrétních systémových opatřeních a jejich časovém rámci, která stát přijímá k zamezení provádění zdravotně neakutních nevratných zákroků bez svobodného a informovaného souhlasu samotného dítěte.

32 Doporučení veřejného ochránce práv *Situace lidí s variacemi pohlavních znaků a jejich rodin* ze dne 27. srpna 2021, sp. zn. 54/2021/OZP, dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/9602>.

Ochrana před konverzními praktikami (čl. 2, 7, 17, 24 a 26 Paktu)

Konverzní praktiky – cílené na změnu, potlačení nebo omezení sexuální orientace či genderové identity – jsou v mezinárodním prostředí uznávány jako škodlivé a vědecky neopodstatněné. V reakci na evropskou občanskou iniciativu se Evropská komise zavázala doporučit členským státům EU jejich zákaz.³³ Dle dostupných dat má v České republice zkušenost s těmito praktikami až 37 % LGBTIQ+ osob.³⁴

Česká republika dosud nepřijala explicitní zákaz konverzních praktik ani jejich propagace, reklamy či komerčního nabízení. Zdravotnické a trestní právo nepokrývají všechny formy těchto praktik, zejména pokud jsou nabízeny mimo zdravotnictví náboženskými či soukromými subjekty. Neexistují rovněž mechanismy pro monitoring jejich výskytu a podporu obětí.

Návrh otázky:

- Informujte o plánovaných legislativních změnách směřujících k výslovnému zákazu provádění, propagace a komerčního nabízení konverzních praktik v České republice a sdělte, jaká konkrétní data stát eviduje o výskytu těchto praktik a jaká opatření přijímá na podporu jejich obětí.

33 Tisková zpráva Evropské komise ze dne 13. května 2026 je dostupná zde: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_26_1070/IP_26_1070_EN.pdf.

34 European union agency for fundamental rights (FRA): LGBTIQ Survey III 2024. Dostupné z: <https://fra.europa.eu/en/publications-and-resources/data-and-maps/2024/eu-lgbtqi-survey-iii?visualisation=map&topic=5&indicator=C18&answer=01.%20yes&subset=0&subsetValue=0&subsetB=0&subsetBValue=0>.

Opakované výslechy nezletilých obětí a svědků v trestním řízení (čl. 14 a 24 Paktu)

Vnitrostátní právo³⁵ požaduje, aby byl výslech nezletilých obětí a svědků proveden zásadně jednorázově, zvláště šetrně, za účasti orgánu sociálně-právní ochrany dětí či jiného odborníka, za použití audiovizuálního záznamu a obsahově veden tak, aby jej v dalším řízení zpravidla nebylo třeba opakovat. Právní úprava tak staví ochranu dítěte před sekundární viktimizací nad procesní zásady ústnosti a bezprostřednosti.

V praxi české trestní justice ale dochází k opakovaným a neopodstatněným výslechům dětí. V roce 2025 Nejvyšší soud korigoval postupy nižších soudů v případě nezletilé oběti, která musela v rámci jednoho trestního řízení vypovídat celkem sedmkrát, přičemž nižší soudy v tomto postupu nespátřovaly pochybení.³⁶

Mezi hlavní příčiny opakovaných výslechů patří nízká odborná kvalita počátečního výslechu, procesní pochybení (např. nezajištění účasti obhájce obviněného u neodkladného úkonu), nevyužívání audiovizuálních záznamů, nejednotná praxe orgánů činných v trestním řízení a nedostatečné využívání specializovaných výslechových místností a vyškolených odborníků. Stát navíc neprovádí systematické sledování a nemá data o počtech výslechů dětí a míře faktického využívání audiovizuálních záznamů v řízení před soudem.

Návrh otázek:

- Poskytněte disagregovaná statistická data o praxi výslechů nezletilých obětí a svědků v trestním řízení (včetně počtu opakovaných výslechů, podílu výslechů realizovaných ve specializovaných dětských výslechových místnostech a četnosti využití osobního výslechu před soudem namísto pořízeného audiovizuálního záznamu).
- Informujte o konkrétních opatřeních k posílení meziresortní koordinace, povinného vzdělávání orgánů činných v trestním řízení a zajištění záruky jednorázového šetrného výslechu, který zamezuje sekundární viktimizaci dětí.

35 § 102 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád); § 20 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů).

36 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 4. 2025, sp. zn. 30 Cdo 2865/2024, č. 17/2026 Sb. NS, dostupný z: <https://sbirka.nsoud.cz/sbirka/25355/>; Nejvyšší soud. Podle Nejvyššího soudu je nutné zvážit, zda jsou opakované výslechy nezletilých obětí sexuálních trestných činů nezbytné a zda nezvyšují riziko další traumatizace. Nejvyšší soud České republiky [on-line]. Brno [cit. 2026-08-09]. Dostupné z: <https://www.nsoud.cz/pro-verejnost-a-media/tiskove-zpravy/detail/podle-nejvyssiho-soudu-je-nutne-zvazit-zda-jsou-opakovane-vyslechy-nezletilych-obeti-sexualnich-trestnich-cinu-nezbytna-a-zda-neohrozuji-jejich-dalsi-traumatizaci>.

Účinné vyšetřování špatného zacházení vůči dětem s intelektovým postižením v pobytové péči (čl. 2, 7, 24 a 26 Paktu)

V nálezu z roku 2026 se Ústavní soud³⁷ blíže vyjádřil k povinnostem orgánů činných v trestním řízení při vyšetřování podezření na špatné zacházení vůči osobám s intelektovým znevýhodněním v pobytových zařízeních sociálních služeb.

Ústavní soud zdůraznil, že orgány musí při zjišťování skutkového stavu a hodnocení důkazů důsledně zohlednit mimořádnou zranitelnost obětí, jejich specifické komunikační potřeby, závislost na personálu, institucionální kontext dlouhodobého násilí i možnou odpovědnost poskytovatelů jako právnických osob. Rozhodnutí o odložení nebo ukončení trestního stíhání v těchto věcech musí být podle Ústavního soudu přesvědčivě odůvodněno.

Dosud však není zřejmé, jak jsou tyto judikatorní požadavky systematicky promítány do metodického vedení, vzdělávání a každodenní praxe policie a státního zastupitelství. Uvedené vyvolává pochybnosti o naplňování povinnosti státu zajišťovat účinné a důkladné vyšetřování špatného zacházení podle článku 7 ve spojení s článkem 26 Paktu.

Návrh otázky:

- Sdělte, jaká metodická, organizační nebo jiná systémová opatření přijala Česká republika k zajištění toho, aby orgány činné v trestním řízení při vyšetřování podezření na špatné zacházení vůči lidem s těžkým intelektovým postižením v pobytových sociálních službách důsledně zohledňovaly požadavky Ústavního soudu, zejména pokud jde o zranitelnost obětí, specifické komunikační potřeby, institucionální kontext násilí a odpovědnost právnických osob.

37 Nález Ústavního soudu ze dne 25. 3. 2026, sp. zn. [II. ÚS 3027/24](#). Ústavní soud zrušil opatření policejního orgánu a vyrozměnění státních zastupitelství, kterými bylo odloženo prověřování fyzického a psychického násilí páchaného zaměstnanci pobytového zařízení na dětských klientech s těžkým postižením pouze jako přestupek. Věc byla vrácena OČTŘ k novému řízení s povinností zohlednit tyto specifické okolnosti.

Obchodování s dětmi (čl. 8, 9 a 24 Paktu)

V České republice dosud neexistuje specializovaný program podpory a ochrany určený dětským obětem obchodování s lidmi. Státní program ochrany je dostupný výhradně osobám starším 18 let.

Závěry hodnotící zprávy Skupiny expertů pro Úmluvu o boji proti obchodování s lidmi (GRETA) z října 2024³⁸ potvrzují systémové nedostatky v přístupu k dětským obětem:

- Chybí možnost ubytování na utajené adrese i vyškolený personál pro práci s nimi, což je alarmující zejména při rostoucím počtu dětí bez doprovodu.
- Postup identifikace (potenciální) oběti a poskytnutí ochrany závisí na tom, zda orgány zahájí trestní řízení z důvodu trestného činu obchodování s lidmi.
- Stát nedisponuje oficiálními statistickými údaji o dětských obětech obchodování (pro účely sexuálního i jiného vykořisťování).

Tento stav zakládá pochybnosti o plnění závazků podle článku 8, 9 a 24 Paktu.

Návrh otázek:

- Informujte o opatřeních a časovém rámci pro vytvoření specializovaného programu podpory a ochrany dětských obětí obchodování s lidmi (včetně zajištění ubytování v utajeném režimu).
- Vysvětlete, jak úřady právně a prakticky zaručují, že identifikace dětské oběti a přístup k ochraně probíhá nezávisle na její účasti v trestním řízení, a poskytněte statistické údaje o počtu identifikovaných dětských obětí členěné podle věku, pohlaví, původu a formy vykořisťování.

Mgr. Martin Beneš
ochránce práv dětí
(podepsáno elektronicky)

38 GRETA – Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings. *Report concerning the implementation of the Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings by the Czech Republic. Second Evaluation Round*, GRETA(2024)11 [online]. Strasbourg: Council of Europe, 2024 [cit. 2026-08-09]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/greta-report-on-the-implementation-of-the-council-of-europe-convention/1680b1ea58>.